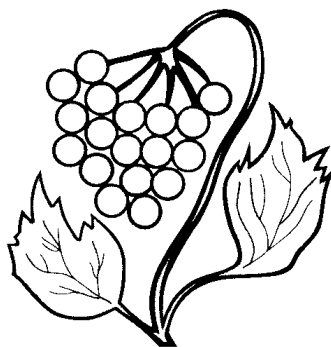


Центр дослідження історії Полтавщини  
Полтавської обласної ради

# ПОЛТАВІКА

## ПОЛТАВСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ



ТОМ

6

ОСВІТА І НАУКА

Книга 1: Абаза – Крекотень

Головний редактор  
О. А. БІЛОУСЬКО

Полтава  
Поліграфічний центр «Мозаїка»  
2017

пень. Воспитатель охотбрат: методические рекомендации для руководителей факультатива. – М., 1989 (співавт.); Возможности курса «Основы педагогического мастерства» в обучении преодолению стрессовых ситуаций // Всесоюз. науч.-практ. конф. «Проблемы освоения театральной педагогики в профессионально-педагогической подготовке будущего учителя». – Полтава, 1991.

*А. В. Ткаченко*

## ГАНЬКО

**Павло Петрович** (1870 – після 1932) – агроном, громадський і освітній діяч.

Із дворян Полтавської губернії. Закінчив Московський сільськогосподарський інститут (нині – Російський аграрний університет «Московська сільськогосподарська академія ім. К. А. Тімірязєва»), за фахом – інженер-гідротехнік.

Пожиттєвий член Полтавського сільськогосподарського товариства, його віце-президент та в. о. президента. З 27.05.1907 по 23.03.1911 – відповідальний редактор журн. «Хуторянин», з 1911 по 1917 чл. редакційного комітету. З приводу редакторської діяльності Правління Товариства пошанувало його піднесенням срібного чорнильного набору. Багато разів обирався членом Правління Товариства, а також ради Полтавського дослідного поля, згодом створеної на його основі Дослідної станції. Як президент Товариства багато зробив для широкого відзначення 25-річного ювілею Дослідного поля. На урочистостях з цієї нагоди 28.10.1909 виступив із промовою у Земському домі (нині – Полтавський краєзнавчий музей ім. В. Кричевського). Був уповноваженим Товариства в експедиції до Бухари для закупівлі каракульських овець 1908 і 1910. Розробив проект організації IX такої експедиції (1913).

Захоплювався садівництвом, був активним членом відділення садівництва, а також його головою. Зібрав велику колекцію різних плодових культур. Першим звернув увагу на можливість культивування журавлини на болотах у північній частині Полтавської губ. Мав невеликий масток у Полтавському пов., де розводив виноград, плодові та декоративні культури, які на різних сільськогосподарських виставках були удостоєні низки медалей.

Активно займався бджільництвом, був одним із ініціаторів та засновників губернської спілки бджолярів. Брав участь у проведенні зимових сільськогосподарських курсів для населення Полтавської губ., на яких читав лекції з сільськогосподарської меліорації.

Захоплювався філателією. Під його впливом і за активною участю земство випустило велику кількість поштових марок (бл. 200). Автор раритетного філателістичного видання «Земская почта Полтавского уезда. Очерк с приложением каталога» (Полтава, 1914).

Був депутатом Полтавських дворянських зборів, гласним Полтавської міської думи (1907–1909, 1910–1912, 1913–1916), чл. правління (від земства) Полтавського відділення Селянського поземельного банку. Обирався головою Полтавської повітової управи (23.03.1911).

За більшовицької влади зазнав гонінь. 06.02.1931 заарештований, 29.01.1932 засуджений до 3 років без права мешкати у 12 містах СРСР та Уральській обл. Реабілітований 19.12.1991 (справа П-70504). Працював викладачем сільськогосподарського технікуму в Благовещенську (РФ). Подальша доля невідома.

*Лит.:* Самородов В. Ряд за рядом рясніють імена // Зоря Полтавщини. – 2015. – 29 верес.

*В. Самородов*

## ГАНЬКО

**Петро Олександрович** (02.01.1872, м. Зінків Полтавської обл. – 04.06.1938) – військовий педагог.

Закінчив Петровський Полтавський кадетський корпус (1889), Костянтинівське військове училище (1891). Офіцер-вихователь Петровському Полтавському кадетському корпусу (1900–1910), підполковник. 19.07.1910 призначений Гадяцьким повітовим військовим начальником. У 1918 перебував у гетьманській армії, полковник. У 1920–1930-х мешкав у Гадячі, працював на водоканалі. Заарештований 05.05.1938. Засуджений Особливою трійкою при УНКВС Полтавської обл. 09.05.1938 за ст.ст. 54-2, 54-10 ч. 2, 54-11 КК УРСР до розстрілу з конфіскацією майна. Реабілітований Полтавським обласним судом 01.08.1958.

*Лит.:* Павловский, 1890; Ромашкевич, 1907. – С. 5; 1909. – С. 8; 1910. – С. 7; ПІ-2, 2004. – С. 246.

*Пр.: Основы проектирования управляющих машин промышленного значения. — М., 1969; Интерактивная система автоматизированного проектирования (ИСАП) // Агрегирование, контроль и диагностика вычислительных систем: Сб. — К., 1978; Внешние устройства ЭВМ. — К., 1985 (співавт.); Математичні основи інформаційної діяльності. — К., 2007.*

*Лит.: ЕСУ. — К., 2010. — Т. 10. — С. 11; Науки світли горизонти: Полтавці лауреати Державної премії України в галузі науки і техніки: Біобіограф. довідник. — Ч. 1 / Упоряд. Н. М. Тробиша. — Полтава, 2014.*

*М. В. Бобко*

## **ЗАБАРИНСЬКИЙ**

**(Заборинський) Ахіллес Іванович** (1820—08.1895, с. Чорбівка Кобеляцького пов. Полтавської губ.) — військовик, державний і земський діяч, тасмн. радник.

Батько П. А. Забаринського. Із дворян Кобеляцького пов. Служив у лейб-гвардійському Преображенському полку. Закінчив Миколаївську військову академію (1842). У кін. 1840-х призначений чиновником із особливих доручень при ген.-губернаторові Східного Сибіру М. М. Муравйові. Під час перебування в Сибіру був знайомий з деякими декабристами і петрашевцями, листувався з ними. З 1852 служив у Генеральному штабі, 1856 очолював штаб по морському та сухопутному відомствам.

1859 у чині генерал-майора повернувся на Полтавщину, де мав великі маєтності у с. Чорбівка та Миколаївка Кобеляцького пов. Економія у с. Чорбівка вирізнялась з-поміж інших

тим, що приносила найбільшу середню прибутковість та рентабельність у перерахунку на одну десятину ріллі. Усі сівозміни тут були п'ятишільними, з обов'язковим полем багаторічних трав. Водночас З. тримав у своїх маєтностях розплідник арабських коней. Був повітовим та губерньським гласним (від Кобеляцького пов.), головою Кобеляцької межевої комісії (1860—1877), членом Кобеляцького сільськогосподарського товариства (з 25.07.1877). У 1877 переїхав до Полтави, де очолив Полтавську межеву палату. Один із засновників і пожиттєвий член, віце-президент (30.11.1878—05.08.1879), президент Полтавського Товариства сільського господарства (05.08.1879—12.12.1887). У 1878 запропонував Товариству видавати «Периодический листок для сельских хозяев» (цей проєкт не здійснився). 1880 погодив із «Харьковскими губерньскими ведомостями» розміщення на шпальтах цієї авторитетної газети стенограм засідань Товариства та виголошених доповідей. 1882 за сприяння З. така ж співпраця Товариства була налагоджена з газетами «Полтавские Ведомости» та «Посевы». Майже до середини 1896 названі часописи публікували вказані матеріали, висвітлюючи широкому загалу діяльність Товариства. Крім цього, 1879 запропонував Товариству розпочати збір статистичних даних місцевого сільськогосподарського життя. Для цього першим надав відомості про власні господарства. 1883 за пропозицією З. була прийнята постанова про

влаштування при Товаристві метеорологічної станції. Для цього на його кошти у Харкові закупили необхідні інструменти. Це дало можливість вперше в умовах Полтавської губ. розпочати метеорологічні спостереження, налагодити прогноз погоди, прослідкувати її мінливість та хід за роками спостережень. Сприяв перенесенню (1885) метеостанції на Дослідне поле. За пропозицією З. Товариство виділило 1000 руб. для облаштування у різних повітах губернії 10 метеорологічних пунктів. Таким чином почалось формування метеорологічної мережі губернії. Всіляко сприяв відкриттю 1884 Дослідного поля. 1886 ініціював відкриття на ньому хімічної лабораторії. Передавав співробітникам цієї установи сортове насіння овочевих культур, яке за власний кошт виписував з Німеччини. Активно виступав з доповідями на засіданнях Товариства (всього зробив 32 доповіді з 12 галузей знань). Обстоював розвиток залізничної справи Полтавської губ., а саме: контроль за вантажами, облаштування на залізницях закритих сховищ збіжжя, розподіл юридичних зобов'язань між відправниками вантажів та залізницею тощо. Наполегливо радив, щоб селяни переходили з двопільної сівозміни на трипільну як більш економічно вигідну. Сприяв розробці положень про зразкову селянську хату та ферму. Ініціював складання (12.09.1886) «Исторической Записки» про 20-річну діяльність Товариства.

Автор біографічного нарису «Граф Николай Николаевич Муравьев-Амурский в 1848–1856 гг.», опублікованого у журн. «Русская старина» (1883, т. 38, кн. VI, черв., с. 623-635) з поміткою «29-го декабря 1882. г. Полтава» і підписом «Ахиллес Заборинский». Як додаток до нарису опубліковані листи М. Муравйова-Амурського до З. та деякі ін. документи (там само, с. 636-658). Окреме видання під назвою: «Граф Николай Николаевич Муравьев-Амурский в 1848–1856 гг. Очерк и письма» вийшло того ж року в С.-Петербурзі. З. також належить «Описание имений А. И. Заборинского Кобелякского уезда» (Полтава, 1882).

Дружина – О. О. Заборинська 35 років опікувалася Полтавською Маріїнською

жіночою гімназією. Померла 09/22.1914 в Чорбівці.

*Лит.:* Павловский И. Ф. К истории полтавского дворянства, 1802–1902. Очерки по архивным данным. – Полтава, 1907. – Ч. II. – С. 202-203; Павловский, 1912. – С. 72; Павловский, 1914. – С. 166; Ряд за рядом ясніють імена // ЗП. – 2015. – 22 верес.

*В. М. Самородов*

## **ЗАБАРИНСЬКИЙ**

**Петро Ахіллесович** (1857, Полтавська губ. – 1915) – ентомолог.

Син А. І. Забаринського. Закінчив Полтавську гімназію та природознавчий факультет Новоросійського університету в Одесі.

Автор нарису «Хлебная торговля Одессы с 1878 г. по 1892 г.» (1894), ґрунтового дослідження «Энтомологические исследования и экскурсии, произведенные в Бессарабской, Екатеринославской, Полтавской, Таврической и Херсонской губ. в 1887–1894 гг.» (1887–1894), низки наукових та науково-популярних праць: «Мозельское виноделние» (1888), «О корне культурного виноградного куста», «О сахаре виноградной ягоды» (обидв. – 1889), «Проект организации опытной станции при Императорском обществе сельского хозяйства Южной России» (1890, усі – Одеса), «Люцерна: (Результаты опытов культуры ее на Полтавском опытном поле с 1885 г. по 1898 г. на основании изданных отчетов)» (1901), «О современном состоянии животноводства в Харьковской губернии» (1903), «Обзор деятельности опытных полей Харьковского общества сельского хозяйства и сельскохозяйственной промышленности» (1903) (усі – Х.). Друкувався в «Южнорусской сельскохозяйственной газете» (1901), «Трудах Харьковского областного съезда по животноводству» (1904). Як і батько, був пожиттєвим членом Полтавського Товариства сільського господарства.

*О. П. Ротач*

## **ЗАВАДСЬКИЙ-КРАСНОПОЛЬСКИЙ**

**Степан Павлович** (1803–04.07.1869) – лікар, д-р медицини (1829), дійсн. стат. радник.

Із дворян Полтавської губ. Закінчив Московську медико-хірургічну академію (1827), був залишений при ній помічником бібліотекаря. 1829 – лікар в лейб-гвардії Фінляндському